

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, ה'תשל"ג

חלק ב – יוצא לאור לש"פ ויצא, ט' כסלו, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' לוי יצחק בהרה"ת ר' זלמן יודא ע"ה

דייטש

נפטר ש"ק פי ויצא, ו' כסלו, ה'תשע"א

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

וזוהי ההכנה לגאולה העתידה, ש"יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה .. כדוד אביו .. ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמות ה' (וינצח)", ואפילו אז, נמצאים עדיין בגלות; ורק לאח"ז "בנה מקדש במקומו", בירושלים העתיקה, ואז יודעים שנסתיימה הגלות, "קץ שם לחושך"¹¹⁵, ומתחילה אתחלתא דגאולה — "קבץ נדחי ישראל".

ואז יקויים היעוד "והיתה לה' המלוכה"¹¹⁶, "כשאני נכתב אני נקרא"¹¹⁷, "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד"¹¹⁸, בעגלא דידן.

[לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "ואני אבטח בך".]

118) צפני"ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים שם.

115) איוב כה, ג.
116) עובדי' בסופו.
117) פסחים נ, סע"א. וש"נ.

הוספה

בי"ה, יו"ד אלול תשי"ב
ברוקלין.

האברך מר ... שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו כותב שהוא תלמיד ישיבה ורוצה להתקשר ומבקש להודיעו מה לעשות בזה.

הנה כתלמיד ישיבה עליו להתדבר בזה עם משפיע תורת החסידות בישיבת תומכי תמימים והאברכים הקשישים בישיבה זו, והם יורוהו, כי בכלל אין זה ענין שבקל אפשר לפורטו במכתב, והשי"ת ימלא משאלות לבבו לטובה ויצליח בלימוד תורה ביראת שמים,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
המזכיר

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ ויצא, ט' כסלו הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, ה'תשל"ג — הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ תולדות).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכניס עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכח תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ג' בחדש הגאולה, הוא חדש כסלו, ה'תשע"ט,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

שבהתוועדות שהיתה בש"פ חיי שרה, יצאתי בקריאה חדשה, שצריך להתנהג כשיטת בית שמאי!...

אי אפשר לפסוק הלכה כב"ש, כיון ש"בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה"¹⁰⁹, אבל, גם בזה רואים את המעלה של בית שמאי — כידוע¹¹⁰ שהטעם שאין הלכה כב"ש הוא לפי שהנהגת ב"ש היא זכה ורוחנית וקדושה כ"כ, שהעולם לא נתעלה עדיין להיות ראוי להנהגה כזו!

בית שמאי עצמם היו בדרגה נעלית ברוחניות וקדושה, ופעלו כן גם בסביבתם, שגם הם יוכלו להתנהג כשיטת בית שמאי. ועד"ז לעתיד לבוא, בביאת משיח, שאז יתעלה העולם כו' — אזי תוכל להיות ההנהגה לפי החומרא הנדרשת מצד דרגת הקדושה של בית שמאי¹¹¹; אבל עכשיו, לא הגענו עדיין לדרגה נעלית של רוחניות וקדושה, ולכן אין אנו יכולים להתנהג כשיטת בית שמאי.

אבל אין פירוש הדברים שמותר לזלזל ח"ו בבית שמאי — כפי שאמר רב מסויים, שאין לחשוש ממנו, כיון שלא יתנהג כבית שמאי!... מעולם לא הי' דבר כזה! והכאב לב הכי גדול — שאין פוצה פה ומצפצף!

וכאמור, הדרך היחידה שיהי' שלום אצל בני"י היא — עי"ז שמתקשרים עם התורה! לא עי"י רישום גוים בתור יהודים, ולא עי"י רדיפה אחר הגוים, יתוסף שלום אצל בני"י — אדרבה: ההנהגה כזו מביאה לידי פירוד; הדרך היחידה לענין השלום היא — להתקשר עם התורה.

ויה"ר ששוב לא יצטרכו לדבר אודות ענינים שצריכים להתהפך כו', אלא יוכלו לילך ולהתעלות בעניני טוב וקדושה.

כא. וסדר זה — שהענין דקיבוץ נדחי ישראל בא לאחרי הקדמת בנין ביהמ"ק — הוא גם בעבודתו הפרטית של כל אחד מישראל:

כאשר יהודי עוסק בלהט ("פּאַרקאַכט") בבנין ביהמ"ק שלו, שזהו הענין ד'ישכנתי בתוכם'¹¹², "בתוך כל אחד ואחד"¹¹³ — אזי יוכל לקבץ¹¹⁴ את כל מחשבותיו המפוזרים בעניני העולם; מלאכת חול, עניני רשות והיתר, ועד למחשבות בענינים הפכיים כו', ולהעלות את כולם ולעשות מהם משכן לו ית'.

יג. נהוג ללמוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י, כפי שלומד בן חמש למקרא — בפשוטו של מקרא, כדברי רש"י⁶⁷: "ואני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא כו'", ולא דוקא כפירוש המפרשים (שעדיין לא נכתבו (ועאכז"כ שלא נדפסו) בשעה שרש"י כתב פירושו לבן חמש למקרא) — בא' משתי פנים: או שאין צורך בדברי המפרשים, או שאין בהם תועלת, כיון שאי אפשר לומר שזוהי כוונת רש"י, וכמדובר כמ"פ שרש"י בפירושו מבהיר כל הענינים לבן חמש למקרא, וכד דייקת — רואים שפירוש רש"י הוא בתכלית הדיוק, לא חסר ולא יתיר.

אך יש בזה שתי קצוות: בן חמש למקרא — לומד ומבין פירוש רש"י, ואילו יהודי מבוגר — אם לא יתייגע בפירוש רש"י, לא יגיע לתכלית המכוון. כלומר: כאשר מישוהו טוען, שלאחרי שחידש הרבה בתורה, אינו צריך להתעסק בלימוד פירוש רש"י שנכתב עבור ילד קטן... ואפילו אם ילמד פירוש רש"י, הרי זה רק כדי לצאת י"ח, אבל אין לו מה להתייגע בזה — אזי לא יבין את דברי רש"י, וכאשר ילד קטן ישאל אותו שאלה בפירוש רש"י, לא ידע להשיב לו!

וכמבואר בקונטרס ומעין⁶⁸ בענין "לא יגעת ומצאת אל תאמין"⁶⁹, ש"אפילו כלי שכלו רחבים וקלים להבין, מ"מ צריך עסק ויגיעה כו'", "ובלתי עבודה ויגיעה אי אפשר בשום אופן בעולם שישגי", כך, שגם בלימוד פירוש רש"י יש צורך ביגיעה.

יד. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁷⁰ "ונשאלה את פיי", "מכאן שאין משיאין את האשה אלא מדעתה"⁷¹,

— דכיון שבפסוק שלאח"ז⁷² נאמר "התלכי עם האיש הזה", ולא "התלכי עתה", מוכח, ששאלתם היתה על כללות השידוך.

ואף שלפנ"ז הסכימו על השידוך ואמרו "מה יצא הדבר" ולכן "הנה רבקה גו' קח ולך" (מבלי לשאול אותה)⁷³, מ"מ, כשאליעזר סירב לבקשתם "תשב הנערה אתנו ימים או עשור", כסדר הנהוג "שכך נותנים לבתולה זמן י"ב חודש ("ימים" — שנה) לפרנס את עצמה בתכשיטים"⁷⁴ ("או עשור", י' חדשים, בגלל שכבר נתן לה תכשיטים שיש בהם כדי שיעור פרנסה של ב' חדשים) — נתעורר אצלם ספק בכל דבריו שהיו

וואַסער", אבל כשמתבוננים בו, רואים שהוא מלא קושיות כרימון.
 (72) שם, נח.
 (73) שם, נ"ג.
 (74) שם, נה ובפרש"י.

(67) פרש"י בראשית ג, ח. ועוד.
 (68) מט"ז פ"ב.
 (69) מגילה ו, ריש ע"ב.
 (70) פרשתנו כד, נז.
 (71) כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, שבעת לימוד פירוש זה "גייט דאָס דורך ווי אַ

בלקו"ת שם.

(109) ברכות לו, ריש ע"ב. וש"נ.

(112) תרומה כה, ח.

(110) ראה מד"ש לאבות פ"ה מ"ט. הובא

(113) אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

בלקו"ת קרח נז, סע"ב ואילך.

(114) ראה שעה"ת לאדהאמ"צ בתחלתו.

(111) ראה מק"מ לזח"א יז, ב. הובא

היסוד להסכמתם לשידוך ("שניכר שמה' יצא הדבר לפי דברך שזימנה לך"⁷⁵), ומעתה צריך לשאול אותה על עצם השידוך, שהרי "אין משיאין את האשה אלא מדעתה".

והביאור בדיוק לשון רש"י "אין משיאין את האשה (ולא "היתומה") אלא מדעתה", כי, אף שהיתה רק בת ג' שנים, היתה כבר גדולה (בדעתה), כפי שמפרש רש"י על הפסוק⁷⁶ "ויגדלו הנערים", "כל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם", שמזה מובן, שאם היו מדקדקים ומכירים מעשיהם, היו יכולים לעמוד על תכונותיהם גם קודם לכן, והיינו, שענין הגדלות אינו תלוי בגיל, אלא בטבעו של כל יחיד נומתאים עם הדעה בהלכה שבן י"ג למצוות הוא מהשיעורין דהלכה למשה מסיני, ואינו תלוי בטבע, וכיון שבב"נ לא ניתנו השיעורין, הרי זה תלוי בכל אחד לפי טבעו, וכיון שאליעזר דקדק במעשי ועי"ז הכיר אותה, נמצא שהיתה כבר גדולה — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"י ע' 65 ואילך.

* * *

טו. בזהר דפרשת השבוע⁷⁷ מדובר אודות ענין הגלות (והגאולה) — "ר' חזקי' פתח ואמר מי⁷⁸ נתן למשיסה יעקב וישראל לכוזים וגו'", שזהו כללות ענין הגלות.

ובביאור השייכות לר' חזקי' — שלא נתבאר בהערות אאמו"ר⁷⁹ — יש לומר:

ידוע הביאור⁸⁰ בדיוק הלשון "פתח ואמר כו'", שזה מורה על פתיחת דרך להתגלות ענין חדש בתורה או בעבודת ה', בתפלה וגו', באופן שכל בני" יהיו שייכים לזה.

וכיון שכאן מדובר אודות מצב הגלות ("למשיסה יעקב וישראל לכוזים"), שהכוונה בזה היא כדי שלאח"ז יבואו לענין הגאולה,

— כידוע שכל כוונת הגלות היא בשביל הגאולה, ועד שמצב הגלות נקבע כפי אופן הגאולה שצריכה להיות לאח"ז. כלומר: לא שיש ענין של גלות, ולאח"ז באה הגאולה, אלא להיפך: כיון שצריכה להיות העלי' של הגאולה, לכן יש לפנ"ז ההכנה של ענין הגלות. וכפי שמצינו בנוגע לגלות ויציאת מצרים, שכיון שהי' צריך להיות הענין של

(75) פרש"י שם, נ.
(76) תולדות כה, כז.
(77) זח"א קלג, סע"ב ואילך.
(78) ראה לקו"ש ח"כ ס"ע 74. וש"נ.
(79) לקוטי לוי"צ הערות לזח"א ע' פד ואילך.
(80) ראה לקו"ש ח"כ ס"ע 74. וש"נ.

וכפי שפוסק הרמב"ם³³ ש"יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה .. יכוף כל ישראל לילך בה (בדרך התורה) וילחם מלחמות ה'",

— שהכוונה בזה היא למלחמה של בני", שהרי להקב"ה עצמו אין מלחמות, אלא המלחמה של בני" היא המלחמה של הקב"ה, "כי הנוגע בכס (כאילו) נוגע בכבת עינו" (כמ"ש בנבואת הגאולה של זכרי¹⁰⁶) —

ורק לאח"ז — "בנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל".

כא. ולא כמו אלו שחושבים שע"ז שישמיטו תיבת "כהלכה" אזי יבואו למצב של שלום וגאולה, אלא להיפך! וכמובא בזהר: "מי נתן למשיסה יעקב וישראל לכוזים" — "הלוא⁷⁸ ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו"!

וכפי שרואים במוחש, שמעולם לא הי' פירוד כזה בין דתיים לאלו שלעת-עתה אינם דתיים, כמו הפירוד שנעשה מאז שהתחילו לרשום גוים בתור יהודים.

ואף פעם לא הי' מצב שיזלזלו ב"בית שמאי" — כפי שנתחדש לאחרונה, שכאשר רוצים לחרף יהודי, אומרים שהוא מ"בית שמאי" ... מסופר בגמרא¹⁰⁷ שכאשר רבי יהושע התבטא פעם כנגד בית שמאי בביטוי שאינו של כבוד, אזי "הושחרו שיניו מפני תעניותיו". והגע עצמך: מדובר אודות רבי יהושע, תנא גדול, באותו ערך למעלת בית שמאי, ואעפ"כ, כשהתבטא כנגד ב"ש בביטוי שאינו של כבוד (שהי' יכול לאמרו באופן אחר), אזי "הושחרו שיניו מפני תעניותיו". ואילו עכשיו נהי' סדר חדש — שכאשר רוצים לחרף מישהו, אומרים שהוא מ"בית שמאי"!

"והוי זהיר בגחלתן"¹⁰⁸ של בית שמאי, תנאים גדולים, קדושי עליון, עמודים שעליהם נשען כל בית ישראל — גם בית הלל, כדברי הגמרא⁹² שבית הלל היו "מקדימין דברי בית שמאי לדבריהן"! ואין זה ענין של כבוד סתם, אלא ענין שנוגע למעלתם בלימוד התורה שבגלל זה נקבעה הלכה כמותם: "מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן, מפני שנוחין ועלובין היו, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי, ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן".

(כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בבת שחוק:) עכשיו יאמרו

(108) אבות פ"ב מי"א.

(106) ב, יב. וראה גיטין נו, רע"א.

(107) חגיגה כב, ב.

(75) פרש"י שם, נ.

(76) תולדות כה, כז.

(77) זח"א קלג, סע"ב ואילך.

(78) ישע"י מב, כד.

בתחתונים! ואילו בנוגע למאורע שאירע בעבר, ולמרבח הצער אי אפשר עכשיו לעשות מאומה בענין זה — אין לי מה להביע עמדה.

וממה-נפשך: אם זהו דבר שנוגע לפועל — יש חיוב אפילו על קטן שבישראל לפעול בזה, שהרי כל אחד חייב לקיים הציווי "הוכח תוכיח את עמיתך"¹⁰¹, "אפילו מאה פעמים"¹⁰², והיינו, שאפילו אם הוכיחו 99 פעמים, ובכל פעם היתה ההוכחה בשלימות, "עד הכאה"¹⁰³, חייב להוכיחו בפעם המאה; ואם אין זה נוגע לפועל — אין ענינו של יהודי סתם להביע עמדה על מאורע שאירע בעבר.

והסיבה שמדברים עתה על זה היא — כדי להראות עד כמה הרחיקו לכת ברגש-הנחיתות כלפי גוים, מתוך תקוה שעכ"פ מחר לא יחזור ויישנה הדבר.

יט. ונחזור לעניננו — בנוגע לדברי הזהר "בונה ירושלים בקדמיתא, ולבתר נדחי ישראל יכנס":

ידוע שהגאולה הכללית תלוי' ובאה ע"י הגאולה הפרטית של כל אחד מישראל בעבודתו.

וכיון שסדר הגאולה הכללית יהי' באופן שתחילה יהי' בנין ירושלים ולאח"ז כניסת נדחי ישראל (לתוכה), הרי מובן שגם בעבודת כל אחד מישראל עכשיו ישנם ב' הענינים דבנין ירושלים וקיבוץ נדחי ישראל, והסדר בזה, שתחילה צ"ל העבודה דבנין ירושלים (ביהמ"ק), ולאח"ז העבודה דקיבוץ נדחי ישראל. וכפי שיתבאר לקמן.

* * *

כ. ביאור בטעם שסדר הגאולה הוא שתחילה צ"ל בנין ביהמ"ק ולאח"ז קיבוץ נדחי ישראל — בפנימיות הענינים (ובעבודה):

קיבוץ ואחדות ושלוש בין כל בני" — יכול להיות דוקא עי"ז שקשורים עם ביהמ"ק. ועי"ד מ"ש¹⁰⁴ "ויחן שם ישראל נגד ההר", שהענין ד"ויחן" לשון יחיד, "כאיש אחד בלב אחד"¹⁰⁵, הוא בגלל עמידתם "נגד ההר" — הר סיני, שבו קיבלו את התורה. ועד"ז בנוגע לקיבוץ נדחי ישראל, שענין זה יכול להיות דוקא עי"ז שבני" קשורים עם קדושת ביהמ"ק.

ואין דרך אחרת לפעול זאת; כאשר סרים מתורה והלכה — לא יכול להיות שלום אצל בני"!

מתן-תורה והעלי' "אל ארץ טובה ורחבה"⁸¹, הוצרך להיות לפנ"ז הזיכוכך ד"כור הברזל" ע"י גלות מצרים⁸². ועד"ז בנוגע לגאולה העתידה, שכיון שצריכה להיות העלי' של הגאולה העתידה (כמבואר בענין "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה"⁸³, ב' עליות⁸⁴), הנה בתור הכנה שמביאה לתכלית זו צ"ל לפנ"ז מצב הגלות —

הנה ה"פתיחה" — לומר דעה ולהורות דרך — בענין זה יכולה להיות דוקא ע"י מי שיש לו שייכות (רוחו של) משיח, שזהו ר' חזקי', כדאיתא בגמרא⁸⁵ ש"ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח", וכמרומו גם בשמו: חזקי' — מלשון חיזוק וגאולה (ומטעם זה "ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו (דוקא) משיח").

וענין זה נמשך אח"כ לפועל ע"י רבי אלעזר — שנזכר בהמשך מאמר הזהר הנ"ל — שמורה על הענין ד"אלקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה"⁸⁶, כפי שהי' ביצי"מ, וכך יהי' גם בגאולה העתידה, עלי' נאמר⁸⁷ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

טז. ובהמשך מאמר הזהר: "ובשעתא דזמין קב"ה למפקד על עמי' .. יבני בי מקדשא בקדמיתא ויתקין היכלא ובני קרתא דירושלם, ולבתר יוקים לה מעפרא, הה"ד⁸⁸ בונה ירושלים ה' וגו', בונה ירושלים בקדמיתא, ולבתר נדחי ישראל יכנס".

ובהקדם הידוע שפסוק זה יש לפרשו בב' אופנים: (א) "בונה ירושלים ה'" — כיון שכבר הי' הענין ד"נדחי ישראל יכנס"⁸⁹, והיינו, שכיון שכבר היתה כניסת נדחי ישראל לירושלים, לכן צריך הקב"ה לבנות את ירושלים — "בונה ירושלים ה'", ועפ"ז, קיבוץ נדחי ישראל קודם לבנין ירושלים; (ב) "בונה ירושלים ה'", ולאחרי שירושלים תהי' בנוי', אזי "נדחי ישראל יכנס" (לתוכה)⁹⁰, ועפ"ז, בנין ירושלים קודם לקיבוץ נדחי ישראל.

ובזהר דפרשתנו — מכריע כפירוש הב': "בונה ירושלים בקדמיתא, ולבתר נדחי ישראל יכנס".

(86) יתרו יח, ד.

(87) מיכה ז, טו.

(88) תהלים קמז, ב.

(89) ראה תנחומא נח יא (בסופו). יל"ש

תהלים עה"פ (רמז תתפח).

(90) ראה ברכות מט, א ובפרש"י.

(81) שמות ג, ח.

(82) ראה תו"א יתרו עד, סע"א ואילך.

ובכ"מ.

(83) ויגש מו, ד.

(84) ראה תו"א ר"פ שמות (מט, א).

(85) סנהדרין צד, א.

(104) יתרו יט, ב.

(105) פרש"י עה"פ. וראה מכילתא שם.

(101) קדושים יט, יז.

(102) ב"מ לא, א.

(103) ערכין טז, ב. וש"נ.

ומתאים גם עם פס"ד הרמב"ם³³ בנוגע לסדר דביאת המשיח: "בנה מקדש במקומו (ואח"כ) וקיבץ נדחי ישראל".

יז. ולא כפי שאומרים "נביאי השקר" שכבר התחילה "אתחלתא דגאולה", והתחיל כבר קיבוץ גלויות ע"י אוה"ע כו', והדבר היחיד שחסר הוא שפלוני בן פלוני יבנה את ביהמ"ק... — היפך פס"ד מפורש ברמב"ם שכל זמן שלא נבנה ביהמ"ק, לא יתכן שהתחיל כבר קיבוץ גלויות!

וכמדובר כמ"פ⁹¹ שאע"פ ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים"⁹², הנה בנוגע לפועל נקבעת ההלכה לפי דעה אחת — "והוי' עמו"⁹³, "שהלכה כמותו"⁹⁴. ובנדו"ד, פסק ההלכה הוא שלפני קיבוץ גלויות יהי בנין ביהמ"ק, ופס"ד זה הוא באותו ספר שהתחלתו ב"יסוד היסודות ועמוד החכמות", וסימונו ב"מלאה הארץ את ה' כמים לים מכסים", וזהו ספר שנקרא (ע"י המחבר) בשם "יד החזקה", שקשור עם מ"ש⁹⁵ "ביד חזקה גו' אמלוך עליכם", ולכן, "העולה על רוחכם.. אשר אתכם אומרים נהי' כגוים גו'" — "היו לא תהי'!"

ונוסף לכך שאלו שאומרים שהתחילה כבר "אתחלתא דגאולה" חולקים על פס"ד מפורש ברמב"ם — רואים גם במוחש שאין האמת כן, שהרי מעולם לא הי' מצב שיהי' אצל יהודים רגש-נחיתות כלפי גוים כמו שהוא עתה⁹⁶:

שולחים בחורים יהודים לגרמניא כדי לרקוד עם גוים, כאילו ששכחו לגמרי מה שאירע עם שש מליון יהודים! — הנסיעה לשם לא היתה נוגעת למצב הכלכלי של ארץ ישראל, או לרכישת נשק וכיו"ב, אלא רק כדי להפגין את ה"ידידות" עם הגרמנים, ושוכחים לגמרי אודות שש מליון יהודים!

ולאחרי המעשה (שנהרגו במינכן י"א בחורים⁹⁷), הנה הדבר הראשון שמצאו לנכון לעשות, הוא — להצהיר שאין לבוא בטענות כלפי הגרמנים, שהם אנשים טובים, "אנשי צדק", ואינם אשמים בדבר... בה

צריך רק לפתוח את ה"עיתון", ואז רואים את המצב של יהודים (ובפרט הנוער) בנוגע לרדיפה אחר הגוים!
 (97) בכ"ו אלול תשל"ב נחטפו ונרצחו בידי מחבלים י"א מחברי המשלחת האולימפית הישראלית (המו"ל).

(91) ראה גם
 (92) עירובין יג, ב. וש"נ.
 (93) שמואל"א טז, יח.
 (94) סנהדרין צג, ב.
 (95) יחזקאל כ, לב-לג.
 (96) בהמשך הדברים אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: אין צורך בהדיבור שלי בענין זה;

בשעה שיודעים שהי' להם חלק בדבר, כפי שנתגלה בכל העיתונים (וגם לאחר שנתגלה הדבר, מנסים לגלות רק חצי טפח, ולכסות טפח וטפחיים... אף שכולם יודעים שאין האמת כן).

ויש להעיר ולהבהיר:

בנוגע לאלו שנהרגו שם — הנה כיון שנהרגו בגלל היותם יהודים, פוסקת הגמרא⁹⁸ שעליהם נאמר⁹⁹ "אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח"! — אין נפק"מ מעמדם ומצבם עד עתה בנוגע ליהדות; הנפק"מ היא בנוגע למירוק בגיהנם כו', אבל בנוגע מכאן ולהבא — קורא אותם הקב"ה "כורתי בריתי עלי זבח";

אבל בנוגע לאלו ששלחו אותם לשם — הרי הם אותם אלו שהיו להוטים ("פֶּאֶרְקָאֶכְט") ברישום גוים בתור יהודים, ולא רק "באונס", אלא גם "ברצון"... וזאת — לא בגלל שחושבים שע"י יתוסף "אוהב ישראל" (שהרי "הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב"¹⁰⁰), אלא רק בגלל גודל רגש-הנחיתות כלפי הגוי, שלכן נעשית אצלו שמחה גדולה כשגוי מסכים שירשמו אותו בתור יהודי! ובגלל רגש-נחיתות זה הסכימו הם, יחד עם העומדים על גביהם, לשלוח לשם את הבחורים הנ"ל, רק כדי לרקוד עם גוים!

וענין זה מורה על כך שנמצאים בעומק הגלות — שבנוגע לכל ענין צריכים לצאת י"ח כלפי גוים, ולפני שעושים דבר-מה חושבים תחילה מה יאמרו הגוים על זה, כך, שרחוקים ביותר מאתחלתא דגאולה! מה פירוש "רחוקים"? — הגאולה יכולה אמנם לבוא בשעתא חדא וברגעא חדא, אלא שהריחוק הוא באיכות, כי, האפשרות לכך שתהי' איזה תנועה של גאולה בזמן הגלות היא — כשיהודי מתחיל להרגיש קצת חירות מגוים, ואילו לעת-עתה המצב הוא להיפך — שהולכים ושוקעים יותר רח"ל ברדיפה אחר הגוים!

יח. וזוהי סיבת הדיבור על ענין זה:

ובקהדים — שיש ששואלים מדוע לא נקטתי עמדה בנוגע למאורע שאירע במינכן, בה בשעה שיהודים מתעניינים ורוצים לראות מה תהי' העמדה שלי.

ובכן: אין זה עניני להביע עמדה בנוגע לכל מאורע שקורה בעולם!... הענין שלי — כמו של כל יהודי — הוא: לעשות לו ית' דירה

(100) ספרי בהעלותך ט, יו"ד. פרש"י וישלח לג, ד.

(98) סנהדרין קי, ב.
 (99) תהלים נ, ה.